

ISO i ocjenjivanje sukladnosti

-
- Ocjenjivanje sukladnosti znači provjeravanje jesu li proizvodi, usluge, materijali, procesi, sustavi i osoblje u skladu sa zahtjevima norma, propisa ili drugih specifikacija.
  - Ocjenjivanje sukladnosti koristi proizvođačima, pružateljima usluga, korisnicima, potrošačima i zakonodavcima te podupire održivi razvoj.
  - Sukladnost s međunarodnim normama i ocjenjivanje na temelju međunarodnih norma osigurava povjerenje i olakšava pristup svjetskim tržištima.

Povjerenje se temelji na znanju da će zahtjevi biti ispunjeni. Norme daju zahtjeve koji odgovaraju stanju tehnike. ISO/IEC norme i upute za ocjenjivanje sukladnosti definiraju procese i dobru praksu za provjeravanje ispunjenosti zahtjeva. Ocjenjivanje sukladnosti osigurava povjerenje.

Zašto je ocjenjivanje sukladnosti bitno

Proizvodi i usluge su kao obećanja. Poslovni partneri, potrošači, korisnici i javna uprava imaju očekivanja u vezi s proizvodima koja se odnose na svojstva kao što su kvaliteta, ekologija, sigurnost, ekonomičnost, pouzdanost, kompatibilnost, funkcio-

nalna spojivost, učinkovitost i djelotvornost. Ocjenjivanje sukladnosti znači vrednovanje i potvrđivanje svojstava definiranih u normama, propisima i drugim specifikacijama. Na taj se način ocjenjivanjem sukladnosti osigurava da proizvodi i usluge budu u skladu s obećanjima.

Tko ima koristi od ocjenjivanja sukladnosti?

ISO/IEC-ove* norme i upute o ocjenjivanju sukladnosti koriste proizvođačima i pružateljima usluga, potrošačima i zakonodavcima te međunarodnoj trgovini.

Savjesnim proizvođačima i pružateljima usluga

ocjenjivanje njihovih proizvoda, odnosno usluga u skladu s ISO-ovim i IEC-ovim međunarodnim normama omogućuje da se izdvoje od manje uglednih dobavljača. Kad je moguće da javno zdravlje, sigurnost ili okoliš budu ugroženi, vladini propisi često uvode obvezatnost ocjenjivanja sukladnosti. Bez odgovarajućeg

ocjenjivanja i odobrenja može se zabraniti prodaja robe ili se dobavljači mogu isključiti iz natječaja u okviru javne nabave. ISO/IEC-ove međunarodne norme i upute daju i zahtjeve i smjernice za dobru praksu i priznavanje takvih ocjenjivanja.

Potrošači imaju koristi od ocjenjivanja sukladnosti jer im ono pruža osnovu za odabir proizvoda i usluga. Mogu imati

više povjerenja u proizvode i usluge uz koje postoji službena izjava proizvođača ili koji nose oznaku ili certifikat o sukladnosti jer to potvrđuje kvalitetu, sigurnost ili druge poželjne značajke.

Ocjenjivanje sukladnosti koristi i **zakonodavcima** jer im osigurava sredstvo za provedbu nacionalnih zakona o zdravlju, sigurnosti i zaštiti okoliša te postizanje ciljeva javne politike.

Napokon, usklađivanje postupaka ocjenjivanja sukladnosti širom svijeta ima dalekosežne koristi za **međunarodnu trgovinu** općenito.

Kako rad ISO-a pomaže u prevladavanju zapreka u trgovini

Jedna od glavnih prepreka u prekograničnoj trgovini na koju nailaze izvoznici jesu skupa višestruka ispitivanja i/ili certificiranja proizvoda. Netransparentni ili diskriminacijski postupci ocjenjivanja sukladnosti mogu postati djelotvorna protekcionistička sredstva, tj. „tehničke zapreke u trgovini“.

Sporazum o tehničkim zaprekama u trgovini Svjetske trgovinske organizacije (*WTO/TBT Agreement*) sklopljen je kako bi se osiguralo da tehnički propisi i norme te postupci za ocjenjivanje sukladnosti s tim propisima i normama ne stvaraju nepotrebne prepreke u međunarodnoj trgovini.

Uzastopna preispitivanja TBT sporazuma ukazala su na korisnost ISO/IEC-ovih norma i uputa za ocjenjivanje sukladnosti u usklađivanju prakse ocjenjivanja sukladnosti te na njihovu korisnost kao kriterija za tehničku osposobljenost tijela za ocjenjivanje sukladnosti tako da omogućuju postizanje vjerodostojnosti i povjerenja u njihove rezultate. ISO/IEC-ov rad u ocjenjivanju sukladnosti stoga pomaže u prevladavanju zapreka u trgovini.

*IEC: Međunarodno elektrotehničko povjerenstvo

Što obuhvaća ocjenjivanje sukladnosti

Ocjenjivanje sukladnosti može se sastojati od jedne, više ili od svih sljedećih aktivnosti: ispitivanje uzoraka, inspekcija, vrednovanje procesa, dobavljačeva izjava o sukladnosti, certificiranje/registracija sustava upravljanja, certificiranje osoblja, certificiranje proizvoda, međusobno priznavanje rezultata te akreditacija i ocjenjivanje, od strane tijela iste razine osposobljenosti organizacija koje provode te aktivnosti, a koje su zajednički poznate kao „tijela za ocjenjivanje sukladnosti“. ISO i IEC zajednički razvijaju norme i upute za sve te aktivnosti. (ISO ne provodi certificiranje prema ISO 9001:2000, ISO 14001:2004 ili bilo kojoj drugoj svojoj normi niti nadzire sektor certificiranja.)

Što ISO čini da bi potaknuo dobru praksu ocjenjivanja sukladnosti

ISO promiče međunarodno usklađivanje aktivnosti ocjenjivanja sukladnosti i prihvaćanje njihovih rezultata u cijelome svijetu putem odbora ISO/CASCO, koji se bavi općom politikom ocjenjivanja sukladnosti.

ISO/CASCO radi i na načelima i na praksi ocjenjivanja sukladnosti. Izrađuje dokumente koji se objavljuju kao ISO/IEC-ove međunarodne norme ili ISO/IEC-ove upute. Dragovoljni kriteriji sadržani u tim dokumentima predstavljaju međunarodni konsenzus o dobroj praksi i time olakšavaju međusobno priznavanje rezultata ocjenjivanja sukladnosti.

ISO/CASCO ima sljedeće ciljeve:

- proučiti načine ocjenjivanja sukladnosti proizvoda, procesa, usluga i sustava upravljanja s odgovarajućim normama ili drugim tehničkim specifikacijama
- izraditi norme i upute povezane s praksom ispitivanja, inspekcije i certificiranja proizvoda, procesa i usluga i s ocjenjivanjem sustava upravljanja, ispitnih laboratorija, inspeksijskih, certifikacijskih i akreditacijskih tijela te njihovog rada i prihvaćanja i
- promicati uzajamno priznavanje i prihvaćanje nacionalnih i regionalnih sustava ocjenjivanja sukladnosti te odgovarajuću uporabu međunarodnih norma za ispitivanje, nadzor, certifikaciju, ocjenjivanje i s tim povezane namjene.

ISO/CASCO-ova mreža

ISO/CASCO obuhvaća predstavnike ISO-ovih članova (nacionalnih normiranih tijela), tehničkih odbora koji izrađuju ISO-ove norme i drugih međunarodnih organizacija. ISO/CASCO izrađuje svoje dokumente zajedno s Međunarodnim elektrotehničkim povjerenstvom (IEC) i Europskim odborom za normizaciju (CEN).

Devet međunarodnih organizacija suradnički su članovi ISO/CASCO-a: Bureau International des Poids et Mesures (BIPM), International Accreditation Forum (IAF), International Federation of Standards Users (IFAN), International Federation of Inspection Agencies (IFIA), International Certification Network (IQNet), International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC), International Personnel Certification Association (IPC), Organisation Internationale de Métrologie Légale (OIML) i International Union of Independent Laboratories (UIIL).

Ocjenjivanje sukladnosti i održivost

Osiguravanje da proizvodi, usluge, materijali, procesi, sustavi i osoblje budu u skladu s zahtjevima stanja tehnike, poput onih koje predviđaju ISO-ove i IEC-ove međunarodne norme, nužno je za djelotvorno funkcioniranje gospodarstva, međunarodnu trgovinu i održivu uporabu svjetskih resursa. ISO/IEC-ove norme i upute za ocjenjivanje sukladnosti pomažu da se osigura ta sukladnost. One pridonose i izgradnji i održavanju nacionalnih infrastruktura za kvalitetu i usluga koje podupiru gospodarski i društveni napredak, kao i pristupu svjetskim tržištima.

ISO-ov rad u ocjenjivanju sukladnosti podupire održivi svijet.

Dvije internetske adrese koje treba zapamtiti:

ISO Online: www.iso.org

ISO Café: www.iso.org/isocafe

ISO-ovi časopisi:

ISO Focus, panorama norma i povezanih pitanja: što se radi, zašto, što će se raditi i kako će to utjecati na vas. Objavljuje se na engleskome jeziku.

www.iso.org/isofocus

ISO Management Systems, pokriva sve što se u svijetu događa u vezi s ISO 9000 i ISO 14000, te inicijative za nove norme o bitnim poslovnim i društvenim pitanjima kao što su društvena odgovornost, održivost, zaštita na radu i sigurnost te ocjena sukladnosti. Obuhvaća i događaje u pojedinim sektorima i nacionalne inicijative. Objavljuje se na engleskome, francuskome i španjolskome jeziku.

www.iso.org/ims

Kontakt:

član ISO-a u Republici Hrvatskoj

Hrvatski zavod za norme (HZN)
Adresa: Ulica grada Vukovara 78,
10 000 Zagreb, CROATIA
Tel. ++ 385 1 610 60 95
Faks: ++ 385 1 610 93 21
e-pošta: hzn@hzn.hr
Web: www.hzn.hr

ISO Central Secretariat

International Organization for Standardization
1, rue de Varembé, Case postale 56
CH-1211 Genève 20, Switzerland

Tel. + 41 22 749 01 11
Fax. + 41 22 733 34 30
e-mail: central@iso.org
Web: www.iso.org